

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**



**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Канцеларија парламентарног
војног повјереника БиХ

Ured parlamentarnog
vojnog povjerenika BiH

OFFICE OF PARLIAMENTARY
MILITARY COMMISSIONER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Број/Број:
Сарајево/Sarajevo, 28.2.2012.

**IZVJEŠĆE O RADU
PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2011. GODINU**

1. UVODNA RIJEČ PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BOSNE I HERCEGOVINE

Sukladno članku 5. stavak (1) Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 51/09), parlamentarni vojni povjerenik BiH podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine Izvješće o radu parlamentarnog vojnog povjerenika BiH (u daljnjem tekstu: vojni povjerenik) za 2011. godinu.

Primjenom ovlasti i nadležnosti koje vojnom povjereniku pruža Zakon o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH i Poslovnik o radu parlamentarnog vojnog povjerenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik, broj 8/10), nastavljena je dobro ustanovljena praksa ulaganja napora i pružanja pomoći u zaštiti ljudskih prava i sloboda vojnih osoba i kadeta u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage BiH).

Iz postupaka i istraga provedenih po pritužbama pripadnika Oružanih snaga BiH u 2011. godini pokazalo se da je institucija parlamentarnog vojnog povjerenika BiH bitan i neodvojivi mehanizam u cjelokupnoj strukturi civilnog parlamentarnog nadzora nad Oružanim snagama BiH. Nerijetko je nazočnost vojnog povjerenika na lokacijama na kojima su raspoređeni pripadnici Oružanih snaga BiH, prepoznata kao dobra praksa, koja ulijeva veliko povjerenje vojnog osoblja kako u rad institucije parlamentarnog vojnog povjerenika BiH tako i u neovisnost u djelovanju vojnog povjerenika BiH u zaštiti ljudskih prava i sloboda vojnih osoba i kadeta. Pozitivan stav što ga je Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost BiH zauzelo u odnosu na rad vojnog povjerenika bitan je element podrške, bez koje bi bilo otežano provođenje aktivnosti iz djelokruga nadležnosti vojnog povjerenika.

Nije izostala suradnja s partnerima iz Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo obrane BiH) i Oružanih snaga BiH u provođenju propisanih procedura tokom vođenja istraga u određenim predmetima, a sve sukladno zakonodavstvu kojim se uređuje ovo područje. Ipak, ostaje prostora za unapređenje navedene suradnje, a u cilju što boljeg i uspješnijeg otklanjanja uočenih nepravilnosti u provođenju propisanih administrativnih procedura u spomenutim institucijama. U istom trenutku, vojni povjerenik osnažen je evidentno dobrim rezultatima u ostvarivanju zaštite ljudskih prava vojnog osoblja, iz razloga što su partneri iz Ministarstva obrane BiH i Oružanih snaga BiH prepoznali instituciju parlamentarnog vojnog povjerenika BiH kao veoma bitan element zaštite ugleda i dostojanstva pripadnika Oružanih snaga BiH, kao i ugleda samih Oružanih snaga BiH. Također, brojna pisma što su ih pripadnici Oružanih snaga BiH uputili vojnom povjereniku predstavljaju još jednu potvrdu opravdanosti postojanja institucije parlamentarnog vojnog povjerenika BiH.

Na ovaj način potvrđuje se predanost na putu obavljanja svih povjerenih dužnosti i obveza i u idućem razdoblju, kako u zaštiti ljudskih prava vojnog osoblja tako i u jačanju odgovornosti nadležnih u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH u provedbi zakona i podzakonskih akata koji se tiču poštivanja prava i dužnosti vojnih osoba i kadeta.

2. STANJE LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA VOJNIH OSOBA I KADETA U ORUŽANIM SNAGAMA BIH I MINISTARSTVU OBRANE BIH

U 2011. godini zaprimljeno je 58 pritužbi, od čega su 22 pritužbe riješene i predmeti su zatvoreni, dok se istražne radnje i postupci trenutačno vode u 36 otvorenih predmeta. Izraženo u postotcima, omjer riješenih i otvorenih predmeta iznosi 62% (otvoreno) naprema 38% (zatvoreno). Istovremeno, u 2011. rješavani su i predmeti koji su zaprimljeni u 2010. godini, a koji su svojom složenosti i problematikom zahtjevali znatno dulje provođenje zakonom predviđenih radnji.

Bitno je naglasiti i to da je vojni povjerenik u izvještajnom razdoblju, osim provođenja istražnih radnji povodom pojedinačnih pritužbi, poduzimao značajne aktivnosti u smjeru istrage određenih pitanja, o kojima je dobivao saznanja koja bi mogla biti uzrokom eventualnih kršenja ljudskih prava pripadnika Oružanih snaga BiH. Primjera radi, jedno od takvih pitanja bilo je i pitanje ishrane pripadnika Oružanih snaga BiH.

U nastavku Izvješća dat ćemo pregled pritužbi koje su, po sadržaju i problemima koji su u njima zastupljeni, razvrstane u posebna problemska područja. Također donosimo statističke i grafičke prikaze pritužbi koje su bile predmetom rada Ureda parlamentarnog vojnog povjerenika BiH (u daljnjem tekstu: Ured) u 2011. godini, ali i ukupni pregled svih pritužbi koje su dosad obrađene u Uredu, i to iz razloga što je praćenje realizacije preporuka koje je izdao vojni povjerenik stalan proces.

2.1. POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA

U 2011. godini problemska područja zastupljena u pritužbama povodom kojih su vođeni postupci, a koje su se težinom i ozbiljnošću izdvojile tijekom istražnih radnji, mogu se podijeliti na sljedeće:

- 1) proces napredovanja profesionalnih vojnih osoba,
- 2) ocjenjivanje rada profesionalnih vojnih osoba,
- 3) vođenje stegovnog postupka u Oružanim snagama BiH,
- 4) podzakonski akti,
- 5) naknade koje nemaju karakter plaće,
- 6) ishrana pripadnika Oružanih snaga BiH,
- 7) uvjeti boravka i smještaja u vojarnama Oružanih snaga BiH.

2.1.1. Proces napredovanja profesionalnih vojnih osoba

Najveći broj pritužbi zaprimljenih u Uredu u 2011. godini odnosio se upravo na pitanje procesa napredovanja u službi u Oružanim snagama BiH. Uočena je u pojedinim slučajevima netransparentnost postupaka unapređenja, neusklađeni podzakonski akti temeljem kojih je provođeno unapređenje, a koji u pojedinim dijelovima nisu bili usklađeni sa zakonima te međusobno usklađeni, što je dovodilo do kolizije i različitog tumačenja istog pravnog pitanja. Također su uočene određene nepravilnosti i izražena subjektivnost prilikom ocjenjivanja pripadnika Oružanih snaga BiH, a što je jedan od bitnih uvjeta za napredovanje profesionalnih vojnih osoba. Iako su već preduzeti koraci k transparentnijem provođenju postupaka i davanju jednakih mogućnosti za napredovanje pripadnicima Oružanih snaga BiH prema osobnim i

profesionalnim kvalitetama, te je u tom smjeru izdana preporuka vojnog povjerenika, i dalje su ostali neriješeni pojedini uočeni problemi.

Cijeneći broj pritužbi iz ovoga područja te težinu navedenih kvalifikacija u njima, vojni povjerenik je, u suradnji s Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost BiH i uz potporu Misije OESS-a u Bosni i Hercegovini, organizirao konferenciju o temi: "Proces napredovanja profesionalnih vojnih osoba u OSBiH" (*Jednake mogućnosti za prekategorizaciju i promaknuće uz poštivanje načela transparentnosti*), koja je 23. studenog 2011. održana u Sarajevu. Zaključci s navedene konferencije upućeni su Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost BiH na daljnje razmatranje.

U izvještajnom razdoblju vojni povjerenik je, kada je u pitanju proces napredovanja pripadnika Oružanih snaga BiH, posebnu pozornost posvećivao načelu transparentnosti postupaka. Utvrđeno je da su Ministarstvo obrane BiH i Oružane snage BiH u dosadašnjem radu postigli značajan napredak u smjeru poštivanja načela transparentnosti u procesu unapređenja/prekategorizacije pripadnika Oružanih snaga BiH, jer su, na intervenciju vojnog povjerenika, Preporuka broj: 03-50-2-5-25/10 od 28. svibnja 2010., počeli na oglasnim pločama u vojarnama objavljivati preliminarne bodovne liste za unapređenje/prekategorizaciju. Time je svim pripadnicima Oružanih snaga BiH omogućen uvid u rad povjerenstava za unapređenje/prekategorizaciju, a samim time dana im je i mogućnost reagiranja na moguće propuste u radu ovih povjerenstava. Međutim, evidentno je kako se još uvijek ne objavljuju konačne bodovne rang-liste za unapređenje/prekategorizaciju na temelju kojih se donose naredbe o tome, što u određenoj mjeri ostavlja prostora za sumnju u cjelokupan proces. Također je utvrđeno da se podzakonski akti, temeljem kojih se provodi unapređenje/prekategorizacija, postavljaju na oglasne ploče tek po isteku roka za prijavu na interne natječaje, što ponovno stvara osjećaj pravne nesigurnosti među zainteresiranim osobama u procesu.

Tome doprinosi i činjenica da interni natječaj i podzakonski akt po kojem će se on provoditi imaju isti datum, te da taj podzakonski akt ima pravnu snagu samo za jedan konkretan interni natječaj. Iz toga proizlazi da će se za svaki interni natječaj donositi poseban podzakonski akt. Takav je primjer s aktom pod nazivom *Kriteriji i procedure za prijam časnika i dočasnika u Oružane snage BiH*, broj: 10-34-1-2844-10/11 od 20. srpnja 2011., u kojem je u članku 9. - *Važenje kriterija* - navedeno: "Ovi Kriteriji stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se do okončanja aktivnosti po internom natječaju za popunu upražnjenih formacijskih mjesta časnika i dočasnika u Oružanim snagama BiH".

Nadalje, vojni povjerenik utvrdio je neprihvatljivim to što je Naputkom za primjenu posebnih kriterija za izradu rang-lista časnika i dočasnika za unapređenje u viši čin u Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-2-2546-1/10 od 8. lipnja 2010. (u daljnjem tekstu: Naputak), isključena obveza povjerenstva za unapređenje da pismeno odgovori na pojedinačne prigovore na objavljene preliminarne rang-liste, što je u suprotnosti s pravom sudionika u postupku na djelotvoran pravni lijek. Shodno tome, vojni povjerenik konstatirao je da se Naputak mora uskladiti s odredbama Zakona o upravnom postupku BiH¹ ("Sl. glasnik BiH",

¹ Ovdje je bitno navesti objašnjenje za institut prigovora po Zakonu o upravnom postupku: "U ZUP-u prigovor nije predviđen kao redovito pravno sredstvo. (...) Prigovor kao pravno sredstvo pak nema, u pravilu, devolutivno djelovanje, to jest pravilo je da se rješenje po prigovoru ne prenosi na više tijelo. Po prigovoru rješava, u pravilu, tijelo kojemu je prigovor podnesen. (Pravnom analogijom dolazi se do toga da tijelo koje rješava mora dostaviti odgovor stranci po čijem je prigovoru i postupalo.) Prigovor kao pravno sredstvo predviđen je posebnim zakonima i podnosi se tijelu nadležnom za inspeksijske poslove, koje rješenje inspektora može potvrditi,

br. 29/02 i 12/04), (u daljnjem tekstu: Zakon o upravnom postupku BiH), a to je konstatirao i u svojoj preporuci broj: 05/3-50-2-5-69/10 i broj: 05/3-50-2-5-89/10 od 22. listopada 2010. godine.

Naime, u ovoj fazi provedbe natječajnog postupka ne radi se o konačnim pravnim aktima koji se, sukladno članku 179. stavak (1) Zakona o službi u Oružanim snagama BiH, ne obrazlažu, već se radi o prigovoru na preliminarnu listu, što zapravo predstavlja jedinu mogućnost korekcije eventualnih propusta u radu povjerenstava. Prigovor u ovoj fazi jasno se tumači kao pravni lijek i sukladno tome povjerenstvo je obvezno obrazložiti svoj stav glede bodovanja za određene kandidate. Time se svakako afirmira načelo transparentnosti i jača povjerenje u cjelokupan sustav unapređenja/prekategorizacije.

Na kraju treba istaknuti da nije u potpunosti implementiran članak 187. Zakona o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10), što je imalo posljedice i na proces unapređenja/prekategorizacije pojedinih pripadnika Oružanih snaga BiH.

2.1.2. Ocjenjivanje rada profesionalnih vojnih osoba

U 2011. godini izraženi su određeni nedostaci u pogledu provođenja obveznog ocjenjivanja vojnih osoba u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH. Naime, utvrđeno je da se proces ocjenjivanja ne okončava u predviđenom roku, da postoje određeni zastoji u formuliranju ocjena na razini ocjenjivač - viši ocjenjivač, te da se potpuno ne poštuju procedure u pogledu prigovora ocijenjenoga na danu ocjenu.

Pitanje ocjenjivanja izdvojilo se kao posebno bitno iz razloga što je službena ocjena i prijedlog za unapređenje u posljednja dva ciklusa ocjenjivanja² jedan od temeljnih uvjeta za napredovanje profesionalnih vojnih osoba. Analizirajući pritužbe koje se odnose na propuste u provođenju procedura unapređenja i rad povjerenstava za unapređenje, vojni povjerenik utvrdio je da odredbe Napatka za primjenu posebnih kriterija za izradu rang-lista časnika i dočasnika za unapređenje u viši čin u Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-2-2546-1/10 od 8. lipnja 2010. (u daljnjem tekstu: Napatka), a koje se odnose na bodovanje službene ocjene, nisu sukladne s ostalim podzakonskim aktima koji su na snazi u Ministarstvu obrane BiH. Naime, Napatkom je ostavljena mogućnost uzimanja za osnovu unapređenja i službenih ocjena iz entitetskih vojski, što je protivno odredbi Zakona o službi u Oružanim snagama BiH³. Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih osoba u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-3-5624/10 od 17. prosinca 2010., decidarno je utvrđen postupak ocjenjivanja na godišnjoj razini, s posebnom obvezom Zapovjedništva za upravljanje osobljem kao tijelom za provođenje pravilnika i procedura ocjenjivanja. U vezi s tim suvišna je iznimka od postavljenog uvjeta dva uzastopna ocjenjivanja, koja je proizvoljno utvrđena Napatkom⁴.

izmijeniti ili poništiti (Izvor: "Upravni postupak", Ljubo Todorović & Mensur Hadžimusić, 2005., str. 44. Par. 15.2. Prigovor).

² Članak 116. Zakona o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10)

³ *Ibid*

⁴ Članak 5. st. (3), (4) i (5) Napatka u suprotnosti je s člankom 116. točka d) i člankom 122. stavak (4) Zakona o službi u Oružanim snagama BiH, s Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih osoba u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-3-5624/10 od 17. 12. 2010., te s člankom 3. točka b) Napatka. Radi pojašnjenja, u nastavku ćemo citirati odredbe Zakona i Napatka kako slijedi:

"Članak 116.

d) prijedlog za unapređenje u posljednja dva ocjenjivanja."

"Članak 122.

Također je neobjašnjiva odredba članka 5. stavak (4) Naputka s jedne strane, jer su člankom 52. Pravilnika o ocjenjivanju rada profesionalnih vojnih osoba, broj: 04-02-4057/06 od 28. srpnja 2006., prestali važiti pravilnici o ocjenjivanju u prijašnjem Ministarstvu obrane Republike Srpske i prijašnjem Federalnom ministarstvu obrane BiH, a s druge strane jer su pripadnici Oružanih snaga BiH od stupanja na snagu toga pravilnika do danas morali biti ocijenjeni prema njegovim odredbama.

2.1.3. Vođenje stegovnog postupka u Oružanim snagama BiH

Posebne slabosti u izvještajnom razdoblju utvrđene su u procesu vođenja stegovnih postupaka protiv vojnih osoba, a koje se ogledaju u nepoštivanju utvrđenih procedura, pa i nepoznavanju osnovnih propisa kojima se regulira ovo područje. Tako su u dva predmeta, nakon provedenih istražnih radnji, uočene pogreške u vođenju stegovnih postupaka, a što je bio razlog za izdavanje preporuka broj: Up1/05/3-50-17-1-24/11 i broj: Up1/06/1-50-3-1-10/11. U nastavku donosimo uočene nepravilnosti i sažetak pritužbi.

U predmetu broj **Up1/05/3-50-17-1-24/11** vojni povjerenik izdao je preporuku⁵ Ministarstvu obrane BiH i Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH zbog povrede prava na žalbu podnositelja pritužbe i osporavanja prava na provođenje drugostupanjskog stegovnog postupka povodom žalbe.

Vojni povjerenik u konkretnom je predmetu utvrdio da je pravo na pravičan postupak okrivljenika djelomično prekršeno, tj. uskraćeno mu je pravo na postupak po žalbi u stegovnom postupku pred drugostupanjskim tijelom, što mu je zajamčeno člankom 13. (Pravo na djelotvoran pravni lijek) Europske konvencije iz 1950., u kojem je navedeno: "Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu", te člankom 49. i člankom 51. st. (1) i (2) Pravilnika o vojnoj stezi i stegovnom postupku, broj: 13-02-3-1627/10 od 1. travnja 2010., a u vezi s člankom 292. stavak (1) i člankom 295. stavak (2) Zakona o kaznenom postupku BiH.

U cilju sprečavanja ovih i sličnih povreda prava na pravičan postupak i djelotvoran pravni lijek, te u cilju jačanja transparentnosti provođenja stegovnog postupka, vojni povjerenik je u točki (III.) Preporuke obvezao nadležne za organiziranje savjetovanja na kojem će se

(4) Ocjenjivanje profesionalnih vojnih osoba obavlja se svake kalendarske godine ili na temelju potrebe službe."

"Članak 3. Naputka (Posebni kriteriji za unapređenje)

b) službena ocjena u posljednja dva ocjenjivanja."

⁵ Preporukom je naložena obveza provođenja postupka povodom žalbe, te poništavanja svih pravnih posljedica koje su nastupile za imenovanog od dana donošenja prvostupanjskog rješenja Vojnostegovnog povjerenstva, što podrazumijeva uspostavu ranijeg pravnog stanja, kakvo je postojalo zaključno s danom kada je imenovani podnio žalbu predsjedniku prvostupanjskog Vojnostegovnog vijeća. Također, vojni povjerenik naložio je Ministarstvu obrane BiH i Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH da imenovanome osiguraju učinkovito provođenje postupka, te da mu, ako njegova žalba nije sastavljena sukladno Pravilniku i članku 295. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku BiH, daju određeni rok za otklanjanje eventualnih nedostataka u njegovoj žalbi, a sve sukladno članku 295. stavak 2. istoga zakona.

pripadnici Oružanih snaga BiH, kao i njihove starješine, upoznati s pravilima provođenja stegovnog postupka.

U predmetu broj: **Up1/06/1-50-3-1-10/11** konstatirano je da su povrijeđena načela iz upravnog postupka izrijeckom određena u Zakonu o upravnom postupku BiH. Razlog za naprijed navedeno je što je stegovni postupak vođen shodno odredbama upravnog postupka, jer se radi o navodno počinjenoj stegovnoj pogrešci. Tako je vojni povjerenik uočio u provođenju stegovnog postupka od strane nadležnih povredu **načela materijalne istine** iz članka 9. Zakona o upravnom postupku BiH, kao i **načela saslušanja stranke** iz članka 10. istoga zakona, te **odredaba o pravima osobe koja odgovara u stegovnom postupku** iz članka 19. Pravilnika o vojnoj stezi, jer navodnom počinitelju stegovne pogreške nije bilo omogućeno iznošenje svoje obrane. Osim toga, povrijeđeni su i **propisi o izuzeću službene osobe** iz članaka 35., 36. i 37. Zakona o upravnom postupku BiH, jer na zahtjev imenovanoga za izuzeće predsjednika Izviđajnog povjerenstva uopće nije odgovoreno. Na temelju naprijed konstatiranog, vojni povjerenik izdao je preporuku Ministarstvu obrane BiH i Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH da provedu stegovni postupak u ovom predmetu sukladno odredbama Pravilnika o vojnoj stezi i stegovnom postupku broj: 13-02-3-1627/10 od 1. travnja 2010. i Pravilnika o vojnim letaćima i letačkoj službi u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 13-02-3-1626/10 od 1. travnja 2010., odnosno da ponište sve poduzete pravne radnje u stegovnom postupku, te da započnu stegovni postupak ispočetka.

Vojni povjerenik u navedenim slučajevima, koji su samo slikovit primjer problema koji se javljaju u vođenju stegovnog postupka, nije ulazio u meritum stvari, već je cijenio postupovna pitanja u vezi s predmetima. Dakle, u preporukama po ovim predmetima nije razmatrana eventualna krivnja imenovanih za stegovni prijestup ili pogrešku, niti je razmatrana ispravnost provođenja stegovne mjere. Vojni povjerenik ograničio se samo na povredu propisa o vođenju stegovnog postupka, budući da su uočene formalne pogreške koje upućuju na povredu temeljnih ljudskih prava.

2.1.4. Podzakonski akti

Provođeci istražne radnje u pojedinačnim predmetima, vojni je povjerenik utvrdio da se i u ovom izvještajnom razdoblju⁶ u značajnoj mjeri isticao problem podzakonskih akata temeljem kojih se utvrđuju prava i obveze vojnih osoba.

U tom smjeru je vojni povjerenik konstatirao da Ministarstvo obrane BiH u idućem razdoblju treba donijeti pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom i pravilnik kojim će se jasno urediti i vrednovati stupnji civilnog i vojnog obrazovanja, te stručno usavršavanje na tečajevima. Naime, pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom jedan je od ključnih dokumenata kojim treba otkloniti nedostatke i propuste što se sada mogu uočiti kada je u pitanju profesionalni razvoj pripadnika Oružanih snaga BiH. Također, ključno pitanje je i vrednovanje stupnja civilnog i vojnog obrazovanja na sveobuhvatan način, čime bi se izbjegle dosadašnje nejasnoće koje se javljaju u pojedinačnim slučajevima.

Nužne su i izmjene i dopune Naputka u dijelu koji se odnosi na bodovanje službenih ocjena, a što smo već pojasnili, te u dijelu koji isključuje obvezu povjerenstva da odgovori pismenim putem na uložene prigovore tijekom provođenja procesa unapređenja i prekategorizacije.

⁶ Vojni povjerenik ukazao je na ovu činjenicu i u Izvješću o radu za 2010. godinu, broj: 01,02-50-19-313/11.

Pitanja koja se odnose na temeljna ljudska prava ne mogu se urediti pravnim aktom privremenog karaktera. Ovakvo je stanovište vojni povjerenik zauzeo u preporuci broj UP1/05/3-50-17-1-38/11 od 29. studenog 2011. godine. Naime, postupajući po pritužbi pripadnika Oružanih snaga BiH, vojni povjerenik uočio je da su Standardne operativne procedure (SOP) - privremene, broj 16-06-02-3-286-13/08 od 30. svibnja 2008., kao podzakonski akt kojim se regulira nošenje jedinstvene terenske uniforme Oružanih snaga BiH, privremenog karaktera i da nije donesen novi propis kojim će se regulirati ovo pitanje na stalan i nepromjenjiv način.⁷

Vojni povjerenik navedenom je preporukom obvezao Ministarstvo obrane BiH da donese propis kojim će regulirati nošenje jedinstvene terenske uniforme, s točno utvrđenim odredbama i trajnim rokom važenja i primjene.

Na kraju, vojni povjerenik posebno skreće pozornost na potrebu donošenja novih pravilnika o unapređenju i prekategORIZACIJI koji će ovo područje urediti na sveobuhvatan način, jamčeći pravnu sigurnost i izvjesnost u pogledu uvjeta za napredovanje u službi.

2.1.5. Naknade koje nemaju karakter plaće

Korekcija obračuna plaća, utvrđivanje prava na naknadu troškova za odvojeni život, korekcija naknada i troškova za vrijeme upućivanja na školovanje, korekcije isplata i naknada za rad sa štetnim tvarima, naknade troškova prijevoza s posla i na posao - samo su neka od pitanja kojima se u istragama u predmetima bavio vojni povjerenik, a tiču se područja utvrđivanja prava na naknade koje nemaju karakter plaće.

U postupcima što ih je vojni povjerenik provodio u predmetima iz ovoga područja, uočeno je da se određenim aktima Ministarstva obrane BiH pod nazivom "stav" ili "tumačenje" uvode novi uvjeti za ostvarivanje prava na naknade koje nemaju karakter plaće, te da su i takvi uvjetno nazvani podzakonski akti zbog načina njihovog donošenja i obveza koje propisuju, često u suprotnosti sami sa sobom prilikom njihove primjene⁸.

Baveći se pritužbama iz područja utvrđivanja prava na naknade koje nemaju karakter plaće, vojni povjerenik izdao je preporuku broj: 05/3-50-2-5-75/10 i broj: 05/3-50-2-5-83/10 od

⁷ Vojni povjerenik posebno je naglasio činjenicu da je postojeći SOP privremenog karaktera, što stoji i u njegovom samom nazivu, te se primjenjuje već tri godine. Navedeni akt kao takav, prema mišljenju vojnog povjerenika, otvara različite mogućnosti tumačenja i pravne nesigurnosti.

⁸ Najbolji primjer navedenog je akt Ministarstva obrane BiH pod nazivom: "Stav u vezi priznavanja prava na naknadu troškova odvojenog života, dostavlja", broj:10-34-7-2631-1/07 od 1. lipnja 2007. godine (u daljnjem tekstu: Stav). Tako je odredba točke 2. Stava, u kojoj je određeno da dokumentacija potrebna za ostvarivanje prava na naknadu za odvojeni život od obitelji obuhvaća obvezu prilaganja izjave podnositelja zahtjeva da živi u zajedničkom kućanstvu, u suprotnosti je s člankom 47. (Naknada za odvojeni život) stavkom (1) Pravilnika o plaćama i drugim naknadama profesionalnih vojnih osoba na službi u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 04-02-3-1353/07 od 28. ožujka 2001. godine.

Naime, u članku 47. stavku (1) Pravilnika o plaćama i drugim naknadama precizno je postavljen kao jedini uvjet za ostvarivanje naknade za odvojeni život od obitelji da je mjesto prebivališta profesionalne vojne osobe udaljeno 60 kilometara od mjesta službovanja u koje je raspoređen. Ovakvim i sličnim aktima nerijetko se izaziva pravna nesigurnost u pravima i obvezama pripadnika Oružanih snaga BiH, u smislu da su njihova prava i obveze podložni stalnoj promjeni.

8. srpnja 2011.godine, u kojoj je utvrdio povredu članka 8. točka e) Odluke o posebnim dodacima na plaću za profesionalne vojne osobe u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 2/09) u korist podnositelja pritužbe. Imajući u vidu navedeno, Zajednički stožer Oružanih snaga BiH je aktom broj: 16-08-34-7-1107-5/11 od 23. rujna 2011. obavijestio vojnog povjerenika da su u potpunosti postupili sukladno navedenoj preporuci, te su obavili financijsku korekciju plaće podnositelja pritužbe.

2.1.6. Ishrana pripadnika Oružanih snaga BiH

Na osnovi saznanja iz pritužbi temeljem kojih su vođeni postupci i istražne radnje, vojni povjerenik ustanovio je da postoji problem u organizaciji ishrane pripadnika Oružanih snaga BiH, te skladištenju i dopremanju hrane na isturene lokacije. Provodeći istragu u ovom pitanju, vojni povjerenik utvrdio je sljedeće:

- 1) isporuka prehrambenih artikala nije tekla u skladu s kvartalnim zahtjevima jedinica, koje su često izlazile iz okvira planskih resursa uslijed povremenih izvanrednih aktivnosti koje su imale određene jedinice u Oružanim snagama BiH. Određeni prehrambeni artikli koji su bili trebovani uopće nisu isporučivani, kao što su: šećer, riža, grah, jestivo ulje, koncentrat za juhu i drugo, što je izravno utjecalo na kvalitetu prehrane pripadnika Oružanih snaga BiH, te je u prva tri kvartala ispunjeno tek 50,7 % zahtijevanih potreba;
- 2) nedovoljan asortiman prehrambenih artikala, neravnomjerna zastupljenost u isporuci pojedinih vrsta suhomesnatih proizvoda i svježeg mesa, te sastav i obučenos kuharskog osoblja umnogome je uvjetovalo da kvaliteta pripreme pojedinih obroka hrane ne bude na zahtijevanoj razini. Postoji i problem dugotrajnog transporta tekuće hrane na isturene lokacije, prilikom čega hrana rapidno gubi na svojoj kvaliteti;
- 3) problem koji je već dulje vrijeme izražen kada je u pitanju organizacija ishrane u Oružanim snagama BiH ogleda se u tome što je uslijed nedostataka novčanih sredstava obavljena nabava samo 38% deterdženta za strojno pranje posuđa, 21% deterdženta za ručno pranje posuđa, 16% deterdženta za dezinfekciju posuđa, 22% sredstava za ispiranje posuđa od trebovanih količina za potrebe Oružanih snaga BiH.

Vojni povjerenik će i u idućem razdoblju nastaviti pratiti stanje organiziranja ishrane u Oružanim snagama BiH, kao i aktivnosti koje će Ministarstvo obrane BiH poduzeti u otklanjanju navedenih nedostataka.

2.1.7. Uvjeti boravka i smještaja u vojarnama Oružanih snaga BiH

U 2011. godini vojni povjerenik je, sukladno svojim zakonskim ovlastima, boravio u najavljenim i nenajavljenim posjetima vojarnama i jedinicama Oružanih snaga BiH u cilju ostvarivanja uvida u uvjete boravka, života i rada pripadnika Oružanih snaga BiH. Opći zaključak, nakon obavljenih posjeta, jest da u pojedinim vojarnama i dalje postoji potreba za rješavanjem problema neuvjetnih prostorijskih. Međutim, u tom su pogledu zabilježeni i određeni pozitivni pomaci.

Tako su, primjerice, nakon posjeta vojnog povjerenika vojarni "Žarko Zgonjanin" u Prijedoru i preporuke broj: 05/3-50-2-5-77/10 od 1. rujna 2010. godine u toj vojarni znatno poboljšani uvjeti života. Naime, vojni povjerenik je konstatirao da pripadnici Oružanih snaga BiH na toj lokaciji nemaju jednake uvjete života i rada kao većina pripadnika Oružanih snaga BiH raspoređenih na druge lokacije, odnosno da su uvjeti u toj vojarni nedopustivi za normalan rad, osobito kada je riječ o higijensko-zdravstvenim uvjetima, koji nisu ispunjavali ni minimum dopustivog standarda. Takvi uvjeti predstavljali su rizik za zdravlje vojnika i osoblja u toj vojarni. Međutim, poduzete su određene mjere te su prostorije vojarne konačno rekonstruirane i adaptirane. Higijenski uvjeti sada su na zadovoljavajućoj razini, uređeni su kuhinjsko-blagovaonički blok i sanitarno-higijenski prostori, obavljena je rekonstrukcija krova i u cijelosti je renoviran središnji objekt vojarne.

Isto tako, za vrijeme nenajavljenog trodnevnog posjeta vojnog povjerenika Centru za temeljnu obuku u Pazariću uočene su određene teškoće i sustavni problemi na koje je vojni povjerenik skrenuo pozornost u Obavijesti broj: 05/3-50-19-538/11 od 3. lipnja 2011., upućenoj Ministarstvu obrane BiH i Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH. U njoj su nabrojane spomenute teškoće i problemi, te aktivnosti koje treba što prije poduzeti kako bi se poboljšali uvjeti života i rada u Centru.

Iz Informacije zapovjednika Centra broj: 16-15-14-18-14-50-191-2/11 od 17. studenog 2011., dostavljene na Zahtjev vojnog povjerenika broj 05/3-50-19-538-3/11 od 20. listopada 2011., vidljivo je kako je ostvaren značajan napredak u poboljšanju uvjeta života i rada pripadnika Centra. Naime, adaptiran je objekt za smještaj pripadnika Oružanih snaga BiH, sanirana postojeća ograda oko vojarne, obavljani su određeni radovi na poboljšanju rasvjete na lokaciji, nastavljeno je opremanje tehničkim i informatičkim sredstvima i sl. U navedenoj informaciji također je izražena zahvalnost vojnom povjereniku na aktivnom angažmanu i profesionalnom pristupu uočenom problemu.

2.2. STATISTIČKI PREGLED OBRADENIH PRITUŽBI U UREDU PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BIH

Radi osiguranja preglednosti podataka o zaprimljenim pritužbama, statusu pritužbi te načinu njihovog rješavanja, izrađeni su tablični i grafički prikazi tih podataka. U 2011. godini zaprimljeno je 59 pritužbi, od čega su 22 pritužbe riješene i predmeti zatvoreni, dok se istražne radnje i postupci trenutačno vode u 37 otvorenih predmeta. Istovremeno, u 2011. godini rješavani su i predmeti koji su zaprimljeni u 2010. godini, a koji su svojom složenošću i problematikom zahtijevali znatno dulje provođenje istražnih radnji. Upravo zbog toga, iza pregleda pritužbi zaprimljenih u 2011. godini donosimo i pregled svih obrađenih pritužbi u Uredu, jer je praćenje realizacije preporuka i otklanjanja uočenih nedostataka stalan proces.

2.2.1. Pregled zaprimljenih i obrađenih pritužbi u 2011. godini

U *Tablici 1.* detaljnije su obrađene zaprimljene pritužbe u 2011. godini, zaključno s danom 31. prosinca 2011. godine. Može se vidjeti na koje su se područje odnosile zaprimljene pritužbe, status tih pritužbi te način rješavanja zaprimljenih i riješenih pritužbi u 2011. godini. Iz tablice je vidljivo kako se 23 pritužbe odnose na **proces unapređenja**. Od toga je 10 pritužbi riješeno, dok se u radu nalazi 13 pritužbi. Te su se pritužbe većinom odnosile na određene nepravilnosti u procesu unapređenja pripadnika Oružanih snaga BiH, gdje je uočena netransparentnost postupaka unapređenja, izražena subjektivnost pri ocjenjivanju pripadnika Oružanih snaga BiH, neobjavljeni i neusklađeni podzakonski akti itd.

Zaprimljena je samo jedna pritužba vezana za **statusna pitanja** pripadnika Oružanih snaga BiH, koja je sporazumno riješena.

Zaprimljene su četiri pritužbe **civilnih osoba**, od kojih su tri obrađene i proslijeđene Instituciji ombudsmana za zaštitu ljudskih prava BiH, a povodom jedne pritužbe se postupa jer je ona zaprimljena krajem prosinca 2011. godine.

Zaprimljene su i tri pritužbe iz područja koje se odnosi na **plaće i posebne naknade**, pri čemu je jedna takva pritužba riješena, dok se po dvije pritužbe postupa.

Zaprimljeno je 29 pritužbi iz područja pod nazivom **ostala pitanja**. Od toga je riješeno osam, a u radu se nalazi 21 pritužba. Osnove za podnošenje ovih pritužbi su, primjerice, privremeno upućivanje u druga zapovjedništva i jedinice, procedure provođenja stegovnog postupka, narušavanje međuljudskih odnosa i dr.

Od ukupnoga broja riješenih pritužbi, dvije su bile osnovane, tri su podnesene nepravovremeno, dok je sedam neosnovanih pritužbi. Za tri pritužbe vojni povjerenik nije bio nadležan za postupanje. Jedan je predmet obustavljen na zahtjev podnositelja pritužbe, četiri su pritužbe sporazumno riješene i dvije su pritužbe riješene posredovanjem vojnog povjerenika.

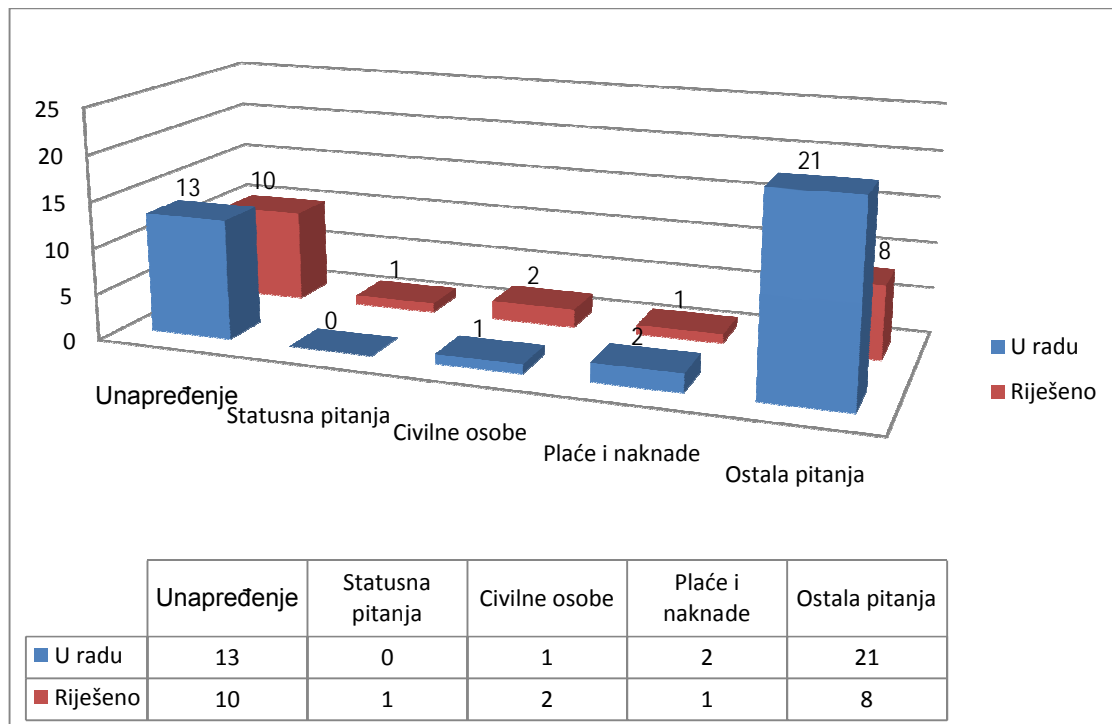
Bitno je naglasiti da su u 2011. godini zaprimljene pritužbe koje su mnogo složenije od pritužbi iz 2010. godine. U pritužbama su podnositelji iznosili po nekoliko osnova podnošenja pritužbe, te su takvi predmeti iziskivali detaljne analize događaja, prikupljanje dokumentacije iz različitih izvora i provođenje opsežnih istražnih radnji, a sve u cilju pronalaženja prikladnog načina rješavanja tih pritužbi u skladu s postojećim zakonskim propisima.

Tablica 1. Pregled zaprimljenih pritužbi u 2011. godini

Područje	Proces unapređenja	Statusna pitanja	Civilne osobe	Plaće, posebne naknade	Ostala pitanja
Ukupan broj pritužbi (59)	23	1	3	3	29
Status pritužbi	U radu	U radu	U radu	U radu	U radu
	13	-	1	2	21
	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno
	10	1	2	1	8
Osnov za rješavanje zatvorenih predmeta					
Osnovane pritužbe (Preporuka)	-	-	-	-	2
Pritužbe nepravovremene	1	-	-	1	1
Pritužbe neosnovane	6	-	-	-	1
Nenadležnost za postupanje po pritužbama	-	-	2	-	1
Obustavljeno na zahtjev podnositelja pritužbe	1	-	-	-	-
Sporazumno riješene pritužbe	1	1	-	-	2
Pritužbe riješene posredovanjem vojnog povjerenika	1	-	-	-	1

U *Grafikonu 1.*⁹ izdvojen je i grafički prikazan status pritužbi zaprimljenih u 2011. godini po području na koje se odnose prema podacima iz *Tablice 1.*

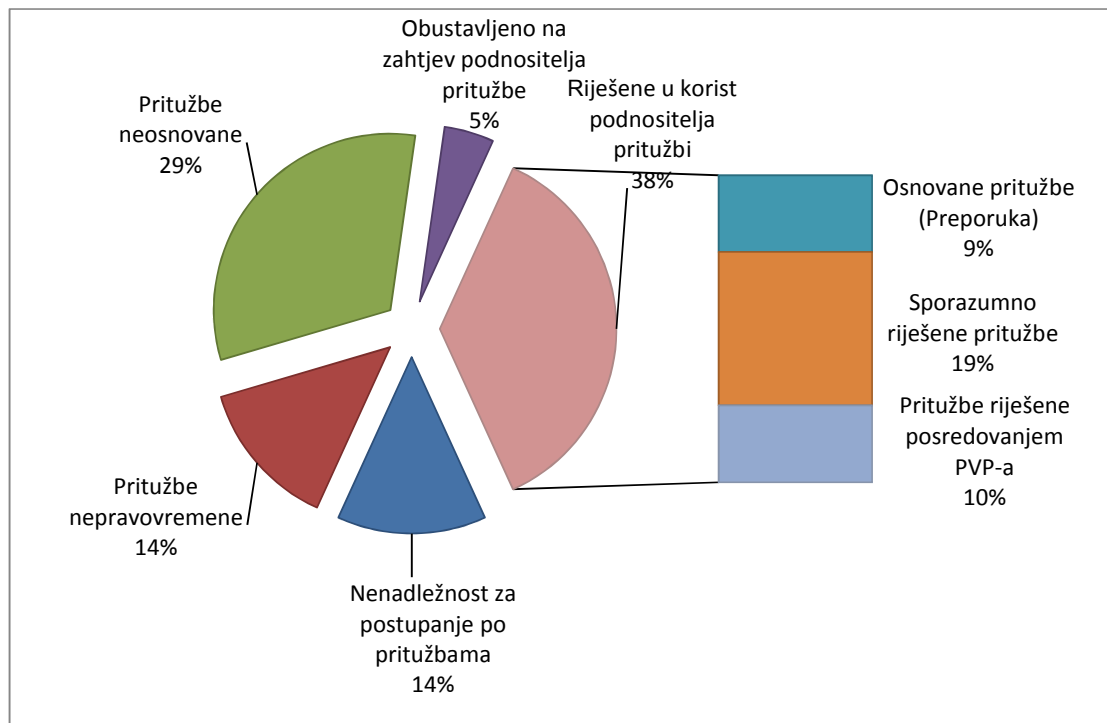
Grafikon 1. Status pritužbi po područjima u 2011. godini



⁹ Omjer riješenih predmeta i predmeta koji se nalaze u radu je kao na grafikonu zbog prioritarnog rješavanja predmeta iz 2010. godine tijekom godine koja je predmetom izvještajnog razdoblja, što je već ranije objašnjeno, ali i zbog povećanog priljeva predmeta na samom kraju 2011. godine.

U nastavku je u *Grafikonu 2.* prikazana osnova po kojoj su riješeni zatvoreni predmeti iz 2011. godine. Taj je odnos izražen u postocima, a također je izdvojen dio (38%) koji se odnosi na pritužbe riješene u korist pripadnika Oružanih snaga BiH.

Grafikon 2. Osnova za rješavanje zatvorenih predmeta



2.2.2. Pregled svih zaprimljenih i obrađenih pritužbi u Uredu

U razdoblju od rujna 2009. godine kada je počela s djelovanjem institucija parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, pa do kraja 2010. godine ukupno su zaprimljene 132 pritužbe, od čega je riješeno 75 pritužbi dok je 57 pritužbi ostalo neriješenih te su prenesene u 2011. godinu u kojoj su prioritarno rješavane. Navedeni podaci su dani u *Tablici 2.*

Tablica 2. Ukupan broj zaprimljenih i riješenih pritužbi u 2010. godini

Godina	Ukupan broj pritužbi	Riješeno	U radu
2010.	132	75	57

Iz *Tablice 3.* koja slijedi u nastavku se može vidjeti kako se ukupno u radu u 2011 godini nalazilo 116 pritužbi jer, kao što je ranije navedeno, u 2011. godinu je preneseno neriješenih 57 pritužbi iz 2010. godine te je zaprimljeno 59 novih pritužbi. Od toga je riješeno ukupno 79 pritužbi, odnosno riješeno je svih 57 pritužbi iz 2010. godine te 22 pritužbe koje su zaprimljene u 2011. godini. U radu je ostalo 37 pritužbi.

Tablica 3. Ukupan broj zaprimljenih i riješenih pritužbi u 2011. godini

Godina	Ukupan broj pritužbi	Riješeno	U radu
2011.	116	79	37

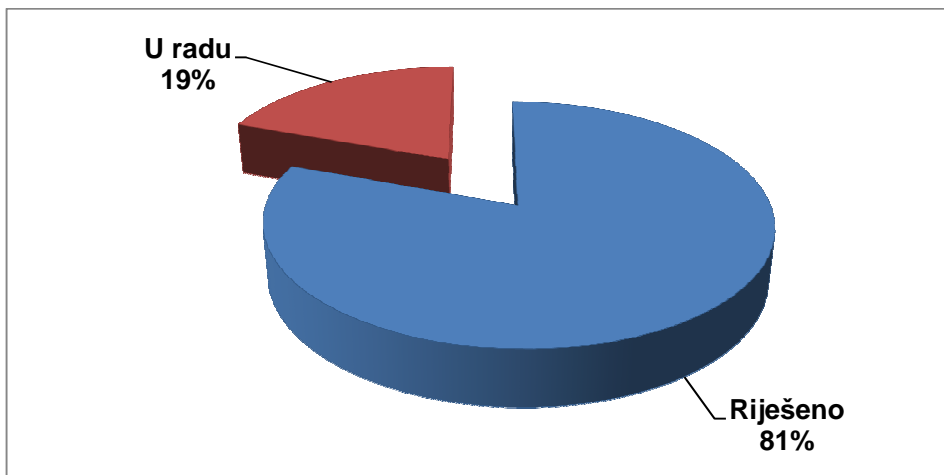
Konačno, kao što se može vidjeti iz *Tablice 4.*, od početka djelovanja institucije parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, pa do kraja 2011. godine zaprimljena je 191 pritužba. Od toga je Ured riješio 154 pritužbe, dok se u radu nalazi 37 pritužbi.

Tablica 4. Ukupan broj zaprimljenih pritužbi (2010. i 2011. godina)

Ukupan broj pritužbi	Riješeno	U radu
191	154	37

U nastavku je na *Grafikonu 3.* ukupan broj zaprimljenih pritužbi prikazan i grafički, a podaci iz *Tablice 4.* su izraženi u postocima. Iz grafikona je vidljivo da je ukupno riješeno 81% pritužbi, a da se u radu nalazi 19% pritužbi.

Grafikon 3. Udio riješenih pritužbi u ukupnome broju zaprimljenih pritužbi



U *Tablici 5.* detaljnije su predloženi podaci o zaprimljenim pritužbama. Pritužbe su u tablici klasificirane po osnovi za njihovo podnošenje odnosno po područjima na koje se odnose, po statusu pritužbi te su također sumirani podaci o načinu rješavanja pritužbi, uz što su podijeljene i po područjima.

Kao što se može vidjeti iz prethodno spomenute tablice, na područje **unapređenja** odnosi se 59 pritužbi, od toga su 44 pritužbe riješene, a 15 se pritužbi nalazi u radu. Zaprimljeno je i 56 pritužbi vezanih za **statusna pitanja** pripadnika Oružanih snaga BiH i sve su pritužbe

riješene. Od **civilnih osoba** je zaprimljeno 13 pritužbi, od kojih je 12 obrađeno i proslijeđeno Instituciji ombudsmana za zaštitu ljudskih prava BiH, a jedna pritužba je u radu.

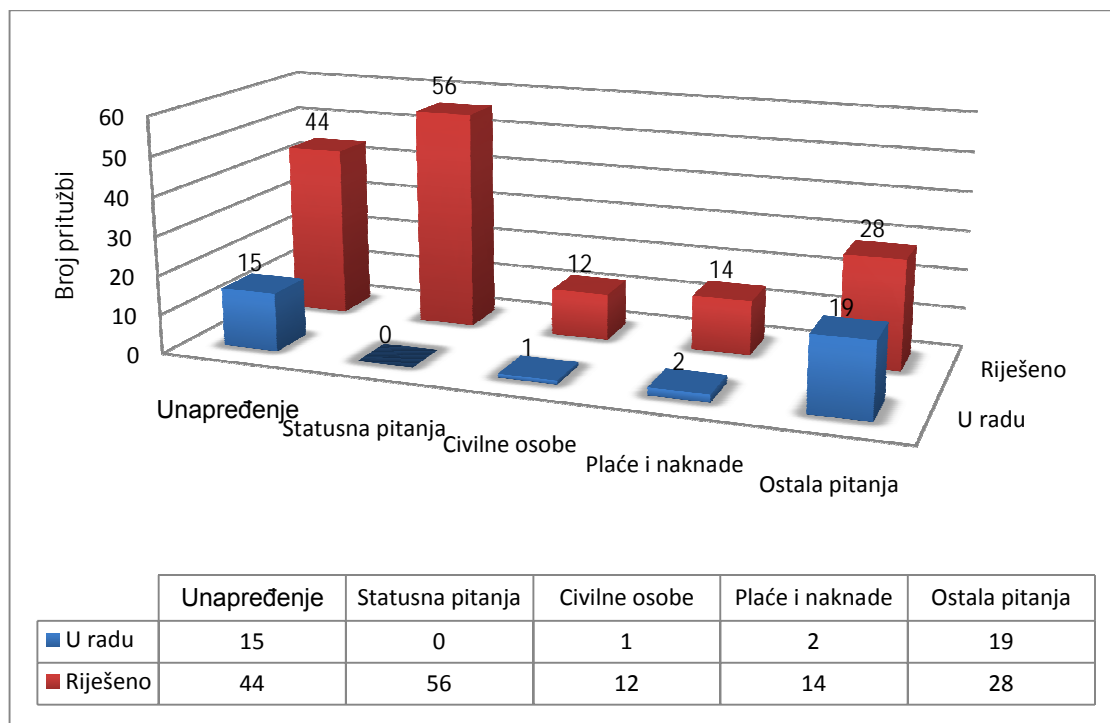
Ukupno zaprimljenih pritužbi koje su se odnosile na **plaće i posebne naknade** odnosno naknade koje nemaju karakter plaća je bilo 16 te je od toga riješeno 14 dok su dvije pritužbe u radu. Zaprimljeno je 47 pritužbi koje se odnose na **ostala pitanja**, od čega je 28 riješenih pritužbi, a 19 se pritužbi nalazi u radu.

Tablica 5. Pregled zaprimljenih pritužbi po osnovi podnošenja (2010. i 2011. godina)

Područje	Proces unapređenja	Statusna pitanja	Civilne osobe	Plaće, posebne naknade	Ostala pitanja
Ukupan broj pritužbi (191)	59	56	13	16	47
Status pritužbi	U radu	U radu	U radu	U radu	U radu
	15	-	1	2	19
	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno
	44	56	12	14	28

U nastavku slijedi *Grafikon 4.* koji je izrađen na temelju podataka iz prethodne tablice (*Tablica 5.*).

Grafikon 4. Status pritužbi po područjima (2010. i 2011. godina)



Sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova BiH i uvažavajući Rezoluciju UN-a 1325, evidencija o pritužbama vodi se odvojeno za žene – pripadnice Oružanih snaga BiH. Pritužbe pripadnica Oružanih snaga BiH također se mogu klasificirati po prethodnim

osnovama podnošenja pritužbi. Vojni povjerenik zaprimio je ukupno 19 pritužbi pripadnica Oružanih snaga BiH.

Tako su se iz područja unapređenja i statusnih pitanja žalile četiri pripadnice Oružanih snaga BiH, iz područja plaća i naknada kao i civilnih osoba zabilježena je po jedna pritužba, dok iz područja ostalih pitanja u Uredu ima devet pritužbi.

Tablica 6. Pritužbe koje su podnijele pripadnice Oružanih snaga BiH

Ukupan broj pritužbi pripadnika Oružanih snaga BiH	191				
Pritužbe pripadnica Oružanih snaga BiH	19				
Područje	Unapređenje	Statusna pitanja	Civilne osobe	Plaće, posebne naknade	Ostala pitanja
Broj pritužbi po područjima	4	4	1	1	9

Kao što je vidljivo iz navedenog, osnova za klasificiranje ovih pritužbi ista je za sve pripadnike Oružanih snaga BiH, bez obzira na spol. Dakle, nije uočena pojava povrede prava pripadnica Oružanih snaga BiH samo zato što su žene, odnosno nije zabilježen bilo kakav oblik uznemiravanja ili diskriminacije po spolnoj osnovi. Svrha ovakvog vođenja evidencije je samo u smislu pozivanja na odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, koje nalažu zasebno vođenje evidencije i za žene u svim tijelima uprave.

3. PREPORUKE VOJNOG POVJERENIKA ZA UKLANJANJE UOČENIH NEDOSTATAKA

Na temelju činjenica iznesenih u ovome Izvješću, a koje su rezultat ozbiljnih i sveobuhvatnih analiza u radu na predmetima, u nastavku donosimo preporuke vojnog povjerenika koje trebaju biti osnovom Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH za otklanjanje nedostataka i problema koji su se izdvojili tijekom 2011. godine. Preporuke dajemo po problemskim područjima obrađenim u Poglavlju 2.1.

3.1. Proces napredovanja profesionalnih vojnih osoba

Proces unapređenja može se provoditi isključivo uz potpuno poštivanje načela transparentnosti postupaka za unapređenje profesionalnih vojnih osoba.¹⁰

Interni natječaji za unapređenje/prekategorizaciju i pravilnici po kojima se provode interni natječaji moraju biti istaknuti na oglasnim pločama u svim vojarnama Oružanih snaga BiH najranije 15 dana prije isteka roka za prijavu na interni natječaj, kako bi svi pripadnici Oružanih snaga BiH imali potpunu i točnu informaciju o uvjetima unapređenja/prekategorizacije.¹¹

Osim preliminarnih lista, na oglasnim pločama moraju biti objavljene i konačne liste temeljem kojih će biti donesene naredbe o unapređenju/prekategorizaciji, kako bi proces transparentnosti bio upotpunjen u svim fazama unapređenja/prekategorizacije.

3.2. Ocjenjivanje rada profesionalnih vojnih osoba

Proces ocjenjivanja pripadnika Oružanih snaga BiH mora se provoditi i okončati u točno utvrđenim razdobljima ocjenjivanja, sukladno članku 31. Pravilnika o ocjenjivanju rada vojnih osoba u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-3-5624/10 od 17. prosinca 2010.¹²

¹⁰ Na obvezu potpunog poštivanja načela transparentnosti vojni povjerenik skrenuo je pozornost u Preporuci broj: 05/3-50-2-5-69/10 i broj: 05/3-50-2-5-89/10 od 22. listopada 2010. godine.

¹¹ Utvrđeno je da se podzakonski akti, temeljem kojih se provodi unapređenje/prekategorizacija, postavljaju na oglasne ploče tek po isteku roka za prijavu na interne natječaje, što ponovno stvara osjećaj pravne nesigurnosti među zainteresiranim osobama u procesu.

Tome doprinosi i činjenica da interni natječaj i podzakonski akt po kojem će se on provoditi imaju isti datum, te da taj podzakonski akt ima pravnu snagu samo za jedan konkretan interni natječaj. Iz toga proizlazi da će se za svaki interni natječaj donositi poseban podzakonski akt. Takav je primjer s aktom pod nazivom *Kriteriji i procedure za prijam časnika i dočasnika u Oružane snage BiH*, broj: 10-34-1-2844-10/11 od 20. srpnja 2011., u kojem je u članku 9. - *Važenje kriterija* - navedeno: "Ovi Kriteriji stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se do okončanja aktivnosti po internom natječaju za popunu upražnjenih formacijskih mjesta časnika i dočasnika u Oružanim snagama BiH"

¹² U članku 30. navedenog Pravilnika utvrđeno je:

"(1) Ocjenjivanje rada svake vojne osobe vrši se godišnje ili na temelju potrebe službe.

(2) Razdoblja za ocjenjivanje rada će se na osnovu čina odrediti na sljedeći način: siječanj - OR-3/4; ožujak - OF-5, OR-2; svibanj - OF-4, OR-5, OR-1; srpanj - OR-9, OR-8; rujan - OF-3, OR-7; studeni - OF-2, OF-1, OR-6."

Pri tome istim Pravilnikom utvrđena je obveza da se ocjenjivanje mora okončati u skladu s utvrđenim razdobljima ocjenjivanja, pa je tako u članku 31. navedeno: "Godišnja izvješća o ocjenjivanju moraju biti kompletirana sa završnim datumom posljednjeg dana u mjesecu kada ističe razdoblje ocjenjivanja."

U proces ocjenjivanja potrebno je uvrstiti načelo izvrsnosti, i to tako da se odredi postotak od ukupnoga broja pripadnika Oružanih snaga BiH koji mogu biti ocijenjeni najvećom ocjenom "odličan".

Zapovjedništvo za upravljanje osobljem obvezno je u cjelosti primjenjivati odredbe Pravilnika o ocjenjivanju rada vojnih osoba u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH, kako bi sve faze ocjenjivanja bile upotpunjene, počevši od početnog razgovora do praćenja realizacije postavljenih ciljeva i zadataka.

Proces ocjenjivanja treba se temeljiti na profesionalnim kriterijima s najvećim mogućim stupnjem objektivnosti. Svi uočeni propusti i nedostaci trebaju biti predmetom ozbiljne evaluacije na godišnjoj razini, te po potrebi i osnova za izmjenu i dopunu Pravilnika.

Odredbu članka 5. stavak (3) Uputstva za primjenu posebnih kriterija za izradu rang-lista časnika i dočasnika za unapređenje u viši čin u Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-2-2546-1/10 od 8. lipnja 2010., u kojoj je navedeno da *za vojne osobe koje nisu ocijenjene službenom ocjenom Oružanih snaga BiH, ocjene iz mirovnih misija i s vojno-stručnog usavršavanja također se boduju*, uskladiti sa Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10), i Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih osoba u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-3-5624/10 od 17. prosinca 2010.¹³

3.3. Vođenje stegovnog postupka u Oružanim snagama BiH

S ciljem sprečavanja povrede prava na pravičan postupak i djelotvoran pravni lijek, te s ciljem jačanja transparentnosti provođenja stegovnog postupka, potrebno je organizirati savjetovanje na kojem će se pripadnici Oružanih snaga, kao i njihove starješine, upoznati s pravilima provođenja stegovnog postupka.

Stegovni postupak mora biti proveden uz uvažavanje načela saslušanja stranke i utvrđivanja materijalne istine u konkretnom slučaju, kao i odredbe o pravima osobe koja odgovara u stegovnom postupku, odnosno mora biti omogućeno navodnom počinitelju stegovne pogreške ili prijestupa da se izjasni o djelu koje mu se stavlja na teret.

Ministarstvo obrane BiH dužno je izmijeniti članke 25. i 22. Pravilnika o vojnoj stezi i stegovnom postupku, broj: 13-02-3-1627/10 od 1. travnja 2010., odnosno urediti način provođenja stegovne mjere.

Ministarstvo obrane BiH dužno je korigirati odnosno brisati jednu od točaka f) i i) članka 21. stavak 1) Pravilnika o vojnoj stezi i stegovnom postupku, jer su one istovjetne u pogledu sadržaja naredbe o stegovnoj mjeri.

Potrebno je detaljnije urediti odnosno precizirati članke 63.-65. Pravilnika o vojnim letačima i letačkoj službi u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj: 13-02-3-

¹³ U članku 5. stavak (3) Naputka navedeno je da *za vojne osobe koje nisu ocijenjene službenom ocjenom Oružanih snaga BiH, ocjene iz mirovnih misija i s vojno-stručnog usavršavanja također se boduju*, iako to nije predviđeno Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH. Ovome treba dodati i činjenicu da je u članku 48. Pravilnika o ocjenjivanju rada profesionalnih vojnih osoba u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH utvrđeno sljedeće: "Vojne osobe koje su u kalendarskoj godini bile na dužnosti manje od šest mjeseci ne ocjenjuju se bez obzira na razloge njihovog odsustva s dužnosti". Iz navedenog se može zaključiti da je člankom 5. stavak (3) Naputka, koji samo treba da bude pomoćni dokument u primjeni Pravilnika o unapređenju vojnih osoba u Oružanim snagama BiH, broj: 13-02-3-1614/10, od 1. travnja 2010., postavljen izuzetak u odnosu na obvezu ocjenjivanja i prijedloga za unapređenje koji mora biti sadržan u službenoj ocjeni, kao eliminatorni uslov za unapređenje/prekategorizaciju, a koja je kao takva utvrđena Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH.

1626/10 od 1. travnja 2010., jer oni ne postavljaju jasnu vezu u pravnom sljedovanju pozivanja na na stegovne pogreške ili stegovne prijestupe.

3.4. Podzakonski akti

Zadužuje se Ministarstvo obrane BiH da u idućem razdoblju donese:

- 1) pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom,
- 2) pravilnik kojim će se jasno urediti i vrednovati razine civilnog i vojnog obrazovanja, te stručno usavršavanje putem tečajeva,
- 3) pravilnike o unapređenju i prekategorizaciji kojima će se ovo područje urediti na sveobuhvatan način, jamčeći pravnu sigurnost i izvjesnost u pogledu uvjeta za napredovanje u službi,
- 4) propis kojim se regulira nošenje jedinstvene terenske uniforme, s točno utvrđenim odredbama i trajnim rokom važenja i primjene.

4. SURADNJA VOJNOG POVJERENIKA S DRUGIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Obavljajući poslove iz svoje nadležnosti, vojni povjerenik imao je uspješnu suradnju s:

- 1) Ministarstvom obrane BiH,
- 2) Zajedničkim stožerom Oružanih snaga BiH,
- 3) Glavnim inspektoratom Ministarstva obrane BiH.

Posebice se mora istaknuti dobra suradnja sa Zajedničkim kolegijem obaju domova Parlamentarne skupštine BiH, Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost BiH te Tajništvom Parlamentarne skupštine BiH. Svi oni pružili su značajnu podršku i pomoć vojnom povjereniku u ostvarivanju njegovih zakonskih ovlasti.

Također, vojni povjerenik imao je izuzetnu suradnju s međunarodnim organizacijama u Bosni i Hercegovini, i to:

- 1) Misijom OESS-a u BiH,
- 2) USAID-ovim Projektom jačanja parlamenta u BiH,
- 3) UNDP-em,
- 4) Centrom za demokratsku kontrolu oružanih snaga Ženeva - DCAF,
- 5) Ministarstvom obrane, civilne zaštite i sporta Švicarske Konfederacije,
- 6) Udrugom vojnih atašea akreditiranih u BiH.

Vojni povjerenik je uz podršku Misije OESS-a organizirao konferenciju o unapređenju profesionalnih vojnih osoba, te je sudjelovao i u svim događajima što ih je organizirala ova međunarodna organizacija, a tiču se sektora obrane.

Naročito je važno osnivanje koordinacijskog tijela, za što je pripremljen nacrt odluke na 4. Preglednoj konferenciji OESS-a, održanoj u Sarajevu. Naime, zadaća i temeljni cilj ovoga tijela bit će praćenje obveza koje je preuzela BiH kao dijela integracije u području sigurnosti i suradnje u Europi. U sastav ovoga tijela, prema nacrtu odluke, ušao je i Ured parlamentarnog vojnog povjerenika BiH kao njegov stalni član.

Vojni povjerenik je u ovom izvještajnom razdoblju ostvario i suradnju s Agencijom za ravnopravnost spolova BiH. Planirano je u koordinacijski odbor za provedbu UN-ove Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“, u kojoj se između ostaloga poziva na povećanje sudjelovanja žena u procesima donošenja odluka, sprečavanje sukoba u postkonfliktnim procesima, mirovnim pregovorima i mirovnim operacijama, uključiti i predstavnika Ureda.

U okviru suradnje koju je vojni povjerenik ostvario s DCAF-om i UNDP-em važno je naglasiti potpisivanje Sporazuma o suradnji između Programa Ujedinjenih naroda za razvoj i Ureda parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, broj: 05/3-16-7-228/11 od 16. ožujka 2011., kao i Memoranduma o razumijevanju između DCAF-a i Parlamentarne skupštine BiH, broj: 03/a-05-1-78-2/11 od 23. lipnja 2011., čime su realizirane planirane aktivnosti spomenute u izvješću vojnog povjerenika za 2010. godinu.

5. OSTALE AKTIVNOSTI UREDA PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BIH U 2011. GODINI

S ciljem davanja potpune informacije o aktivnostima Ureda u nastavku dajemo podatke o ostalim aktivnostima što ih je Ured provodio u 2011. godini. Ovaj pregled sadrži podatke o sastancima vojnog povjerenika, posjetima vojarnama i jedinicama Oružanih snaga BiH, te ostalim poduzimanim aktivnostima u cilju potpunog i nesmetanog funkcioniranja Ureda s jedne strane i provođenja zakonskih ovlasti s druge strane.

Dakle, osim rada povodom pritužbi, što je primarni zadatak vojnog povjerenika, u 2011. godini provoden je i čitav niz drugih aktivnosti koje su predstavljale okosnicu rada Ureda.

U nastavku dajemo kronološki pregled realiziranih aktivnosti u 2011. godini.

1. Siječanj 2011.

Tijekom siječnja vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) Dana 12. siječnja 2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak Organizacijskog odbora za pripremu i realizaciju regionalne konferencije, u sastavu: Matija Aračić, vojni izaslanik Republike Hrvatske, Zoran Stojiljković, vojni izaslanik Republike Srbije, Anton Tunja, vojni izaslanik Republike Slovenije, Ana Trajkovska, ministrica savjetnica u Veleposlanstvu Republike Makedonije, Radomir Sekulović, savjetnik u Veleposlanstvu Crne Gore, Amna Berbić iz UNDP-a, te Željko Grubešić i Alma Tajić iz Tajništva Parlamentarne skupštine BiH. Regionalna konferencija održana je 17. i 18. veljače 2011. pod nazivom: "Zaštita ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga";
- 2) Dana 13. siječnja 2011. vojni povjerenik bio je nazočan svečanom obilježavanju blagdana Božića u vojarni „Kozara“ – 6. brigada 3. pukovnije RS-a Oružanih snaga BiH;
- 3) Dana 17. siječnja 2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak s brigadnim generalom Victorom von Wilckenom, ravnateljem Odjela za sigurnosnu suradnju Misije OESS-a u BiH, a u cilju jačanja kapaciteta Ureda u zaštiti ljudskih prava i sloboda pripadnika Oružanih snaga BiH;
- 4) Dana 28. siječnja 2011. vojni povjerenik, zajedno sa stručnim savjetnikom u Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost BiH Željkom Grubešićem, posjetio je Brigadu taktičke potpore Oružanih snaga BiH, te je održao radni sastanak sa zapovjednikom brigade, brigadirom Esadom Šejtanićem, i njegovim pomoćnicima.

2. Veljača 2011.

Tijekom ovoga mjeseca organizirana je i uspješno realizirana regionalna konferencija pod nazivom: "Zaštita ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga", koja je 17. i 18. veljače 2011. održana u zgradi Parlamentarne skupštine BiH. Cilj organiziranja konferencije bio je razmjena iskustava zemalja sudionica konferencije o modelima zaštite ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga, te o izazovima s kojima se susreću u pogledu utvrđivanja granice između obveza i prava jednog vojnika.

Naime, pripadnici oružanih snaga, sukladno preporuci Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, smatraju se uniformiranim građanima koji moraju uživati jednake temeljne slobode,

uključujući i one određene Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i Europskom socijalnom poveljom, kao i zaštitu svojih prava i dostojanstva kao i svi ostali građani, sukladno ograničenjima koje nameću specifični zahtjevi obavljanja vojnih dužnosti. Evidentno je da se od pripadnika oružanih snaga ne može očekivati da poštuju međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava u svome djelovanju ako se poštivanje ljudskih prava ne osigura u vojnim redovima, zbog čega je nužno širiti svijest o zaštiti ljudskih prava u svim segmentima oružanih struktura jedne zemlje.

Pitanja kojima je posvećena posebna pozornost jesu položaj žena u oružanim snagama, s osvrtom na Rezoluciju Ujedinjenih naroda br. 1325 i njezinu primjenu, te uloga vjerskih vojnih službi u izgradnji stabilnih oružanih snaga širenjem svijesti o poštivanju čovjeka i njegovih ljudskih prava i sloboda.

U povodu održavanja regionalne konferencije, publiciran je bilten pod nazivom: "Zaštita ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga".

U ovom mjesecu je okončan postupak nabave opreme i sredstava potrebnih za uspostavu i razvoj Ureda, a iz donacije Ministarstva obrane, civilne zaštite i sporta Švicarske Konfederacije. Tom prigodom vojni povjerenik upriličio je svečano službeno uručenje opreme za potrebe Ureda, održano 2. veljače 2011.

Među ostalim realiziranim aktivnostima u veljači 2011. godine može se izdvojiti nazočnost vojnog povjerenika svečanom otvaranju i zatvaranju 51. svjetskog vojnog prvenstva u skijanju, koje je od 22. do 25. veljače 2011. održano u Bosni i Hercegovini.

3. Ožujak 2011.

Tijekom ožujka potpisan je Sporazum o suradnji između Programa Ujedinjenih naroda za razvoj i Ureda parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, broj: 05/3-16-7-228/11 od 16. 3. 2011., radi pružanja podrške radu vojnog povjerenika, kao i jačanju njegovih kapaciteta u zaštiti ljudskih prava vojnih osoba i kadeta u Oružanim snagama BiH.

Među ostalim realiziranim aktivnostima u ožujku 2011. godine mogu se izdvojiti sljedeće:

- 1) Dana 22. ožujka 2011. upriličen je posjet Darka Stančića, pomoćnika ravnatelja Centra za demokratski nadzor oružanih snaga iz Ženeve (u daljnjem tekstu: DCAF), s ciljem započinjanja pregovora o sklapanju sporazuma o suradnji i pomoći Uredu i vojnom povjereniku;
- 2) Dana 29. ožujka 2011. vojni povjerenik bio je nazočan svečanom ispraćaju druge rotacije pripadnika Oružanih snaga BiH u mirovnu misiju u Islamsku Republiku Afganistan, održanom u Zapovjedništvu 4. brigade Oružanih snaga BiH u Čapljini.

4. Travanj 2011.

Tijekom travnja vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) U razdoblju od 4. do 8. travnja 2011. vojni povjerenik posjetio je Ured za žalbe Ministarstva obrane Belgije i Ured federalnog ombudsmana Belgije, upoznao se s radom navednih institucija, predstavivši područje djelovanja vojnog povjerenika te iskustva i postignuća u zaštiti ljudskih prava i sloboda u Oružanim snagama BiH.

Također, vojni povjerenik posjetio je i Veleposlanstvo BiH u Belgiji (Bruxelles) kao i Misiju BiH pri NATO-u u Belgiji (Bruxelles);

- 2) U razdoblju od 13. do 15. travnja 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na 3. međunarodnoj konferenciji ombudsmana za oružane snage, održanoj u Beogradu, Republika Srbija. Na konferenciji je vojni povjerenik imao izlaganje o modelima zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, te je razmijenio iskustva stečena u radu na zaštiti ljudskih prava i sloboda pripadnika Oružanih snaga BiH s vojnim ombudsmanima iz drugih zemalja;
- 3) Dana 26. travnja 2011. vojni povjerenik održao je predavanje u svrhu izobrazbe inspektora na Temeljnem tečaju inspektora Glavnog inspektorata Ministarstva obrane BiH, održanom u Domu Oružanih snaga BiH. Tom prilikom je vojni povjerenik upoznao inspektore sa zakonodavstvom kojim se uređuje rad Ureda, kao i s podzakonskim aktima kojima se propisuje suradnja između Ureda i Glavnog inspektorata Ministarstva obrane BiH.

5. Svibanj 2011.

U svibnju je vojni povjerenik realizirao sljedeće aktivnosti:

- 1) U razdoblju od 5. do 7. svibnja 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na 12. Cetinjskom parlamentarnom forumu. Tom prigodom je vojni povjerenik održao izlaganje o temi: "Parlamentarni nadzor i uloga parlamentarnog vojnog povjerenika BiH", u kojem je dao poseban osvrt na značaj jačanja parlamentarnog nadzora nad oružanim snagama u demokratskim društvima, a također je naglasio i važnost uloge koju vojni povjerenik obnaša u civilnom nadzoru sigurnosnog sektora štiteći ljudska prava i sloboda u Oružanim snagama BiH;
- 2) Dana 11. svibnja 2011. vojni povjerenik razgovarao je s izaslanstvom Ministarstva obrane i Oružanih snaga SR Njemačke, na čelu s potpukovnikom Svenom Hertlerom. G. Šiljegović upoznao je goste s načinom rada i nadležnostima Ureda, posebice se osvrnuvši na provedbu Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH i podzakonskih akata kojima se uređuje suradnja s drugim institucijama u cilju zaštite ljudskih prava i sloboda vojnih osoba i kadeta u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH;
- 3) U razdoblju od 25. do 27. svibnja 2011. vojni povjerenik bio je u nenajavljenom trodnevnom posjetu Centru za temeljnu obuku Oružanih snaga BiH u Pazariću. Za vrijeme ovoga posjeta vojni povjerenik upoznao se s uvjetima života u Centru za temeljnu obuku u pogledu: medicinske zaštite polaznika, programa obuke i izvannastavnih aktivnosti, slobode komunikacije s obiteljima, procedurama za odlazak kući, učinkovitosti informiranja polaznika - interno oglašavanje i dostupnost tiska polaznicima, te je obavio dodatne provjere u vezi sa stanjem ljudskih prava polaznika.

6. Lipanj 2011.

U mjesecu lipnju posebno je bitno izdvojiti potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između Centra za demokratski nadzor oružanih snaga Ženeva (u daljnjem tekstu: DCAF) i Parlamentarne skupštine BiH, broj: 03/a-05-1-78-2/11 od 23. 6. 2011., kao oblik pomoći i podrške radu vojnog povjerenika u zaštiti ljudskih prava i sloboda pripadnika Oružanih snaga BiH.

Među ostalim realiziranim aktivnostima u lipnju 2011. godine mogu se izdvojiti sljedeće:

- 1) U razdoblju od 8. do 10. lipnja 2011. organiziran je posjet NATO-vog koordinacijskog tima Ministarstvu obrane BiH i Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH. Vojni povjerenik svojim je sudjelovanjem na radnim sastancima održanima za vrijeme ovoga posjeta dao veliki doprinos utvrđivanju smjernica u približavanju Bosne i Hercegovine postavljenim standardima NATO-a;
- 2) Dana 14. i 15. lipnja 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na regionalnoj konferenciji pod nazivom: "Parlamentarni nadzor nad sigurnosnim sektorom; Upućivanje oružanih snaga u mirovne misije; Naučene lekcije i praktična iskustva u Jugoistočnoj Europi", u organizaciji Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH. Na ovoj je konferenciji vojni povjerenik održao izlaganje o temi: "Uloga parlamentarnog vojnog povjerenika BiH" i govorio o ostvarenim iskustvima u radu na zaštiti ljudskih prava u Oružanim snagama BiH, naglasivši da je vojni povjerenik, kao vojni ombudsman, neodvojivi instrument u jačanju parlamentarnog nadzora nad Oružanim snagama BiH;
- 3) Dana 23. lipnja 2011. vojni povjerenik, sa svojim suradnicima, boravio je u jednodnevnom radnom posjetu Glavnom inspektoratu Ministarstva obrane BiH. Za vrijeme ovoga posjeta vojni povjerenik i njegovi suradnici bili su na radnom sastanku s pripadnicima Glavnog inspektorata Ministarstva obrane BiH, a u cilju jačanja kapaciteta Ureda i suradnje s partnerima iz Ministarstva obrane BiH. Na navedenom sastanku razmijenjena su iskustva stečena u radu na predmetima, a također su utvrđene i smjernice o budućoj razmjeni informacija o istragama koje se provode u pojedinim slučajevima navodnog kršenja ljudskih prava, sukladno zakonodavstvu kojim se uređuje ovo područje;
- 4) Dana 27. lipnja 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na konferenciji pod nazivom: "Brinimo o našoj sigurnosti; Rod i reforma sigurnosnog sektora Bosne i Hercegovine", u organizaciji nevladinih organizacija "Žene ženama" i "Atlantska inicijativa". Na ovoj je konferenciji vojni povjerenik održao prezentaciju o području djelovanja i nadležnostima vojnog povjerenika, dajući poseban osvrt na primjenu UN-ove Rezolucije 1325. pod nazivom: "Žene, mir i sigurnost";
- 5) Dana 28. lipnja 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na OESS-ovom seminaru o nadzoru nad sigurnosnim sektorom, te je održao izlaganje o temi: "Uloga parlamentarnog vojnog povjerenika BiH u zaštiti ljudskih prava", pri čemu je posebno naglasio važnost uloge OESS-a u podršci radu Ureda.

7. Srpanj 2011.

Tijekom srpnja vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) Dana 1. srpnja 2011. vojni povjerenik je za vrijeme posjeta Centru za temeljnu obuku u Pazariću informiran o epidemiji zaušnjaka, te činjenici da je u vojnom stacionaru smješteno 19 zaraženih kadeta, dok je jedna osoba, zbog komplikacija, smještena u Klinički centar Univerziteta u Sarajevu. Istovremeno je, nakon što je obišao oboljele, utvrdio da su im uvjeti smještaja i njega zadovoljavajući, te im je zaželio brz oporavak i nastavak obuke;
- 2) Dana 21. srpnja 2011. vojni povjerenik bio je nazočan radnom sastanku održanom u Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH u vezi s pitanjem ozbiljno narušenih međuljudskih odnosa u sanitetnoj satniji 5. bojne logističke potpore Oružanih snaga BiH. Nakon izlaganja nazočnih na sastanku utvrđene su smjernice za daljnje rješavanje ovoga problema, što je u konačnici rezultiralo kadrovskim pomjeranjima u

Oružanim snagama BiH, a u cilju zaštite ljudskih prava sudionika nemilih događaja i ugleda Oružanih snaga BiH.

8. Rujan 2011.

U rujnu je vojni povjerenik realizirao sljedeće aktivnosti:

- 1) Dana 13. rujna 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na okruglom stolu u Banjoj Luci, organiziranom radi utvrđivanja smjernica u približavanju Bosne i Hercegovine Europskoj uniji i NATO-u;
- 2) Dana 15. i 16. rujna 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na seminaru o jačanju integriteta u nabavama za obrambeni sektor, održanom u Centru za obuku i operacije potpore miru BiH (PSOTC), baza Butmir, Sarajevo;
- 3) 19. i 20.9.2011. vojni povjerenik sudjelovao je u radionici o temi: "Zakonodavni okvir, nadležnosti i planovi institucija BiH u oblasti obrane i sigurnosti", koja je, u organizaciji Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH, održana u Tesliću.

9. Listopad 2011.

Tijekom listopada vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) Dana 5. listopada 2011. vojni povjerenik boravio je u nenajavljenom jednodnevnom posjetu vojarni "Kosava" u Goraždu (4. pješačka brigada OSBiH), gdje je pratio sportsko natjecanje u košarci bojne (Livno, Mostar, Bileća, Čapljina) 4. pješačke brigade OSBiH. Za vrijeme višesatnog posjeta obavljen je razgovor sa sportašima, predstavnicama grupacije žena u Oružanim snagama BiH, a također je svim pripadnicima Oružanih snaga BiH bio omogućen razgovor s vojnim povjerenikom;
- 2) Dana 10. listopada 2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak s izaslanstvom OEES-a, na čelu s generalom Victorom Von Wilckenom;
- 3) Dana 12. listopada 2011. vojni povjerenik u Uredu je održao radni sastanak s predstavnicima Agencije za ravnopravnost spolova BiH. Tom prigodom su postavljene smjernice za suradnju ovih dviju institucija u primjeni Rezolucije Ujedinjenih naroda br. 1325.

10. Studeni 2011.

Tijekom studenoga vojni povjerenik je, u suradnji s Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost BiH, te uz potporu Misije OEES-a u BiH, uspješno organizirao i realizirao konferenciju o temi: "PROCES NAPREDOVANJA PROFESIONALNIH VOJNIH OSOBA U OSBIH" (*Jednake mogućnosti za prekategorizaciju i promaknuće uz poštivanje načela transparentnosti*), koja je održana 23. studenoga 2011. u Sarajevu.

Cilj održavanja konferencije bio je ukazati na činjenice i obaviti raspravu o uočenim nepravilnostima u procesu unapređenja i napredovanja u službi u Oružanim snagama BiH, te sagledati dosad poduzete aktivnosti na njihovom otklanjanju kao i one koje je potrebno poduzeti u idućem razdoblju.

Naime, najveći broj pritužbi zaprimljenih u Uredu upravo se odnosi na pitanje procesa napredovanja u službi u Oružanim snagama BiH. Uočena je netransparentnost postupaka

promaknuća, neobjavljeni i neusklađeni podzakonski akti, određene nepravilnosti i izražena subjektivnost u ocjenjivanju pripadnika Oružanih snaga BiH. Iako su već poduzeti koraci k transparentnijem provođenju postupaka, te davanju jednakih mogućnosti za napredovanje pripadnicima Oružanih snaga BiH prema osobnim i profesionalnim kvalitetama, te u tom smjeru izdana preporuka vojnog povjerenika, i dalje su ostali neriješeni pojedini uočeni problemi. Nakon završetka konferencije vojni povjerenik formulisao je zaključke, koji su dostavljeni Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost BiH na daljnje razmatranje.

Među ostalim aktivnostima realiziranim u studenome 2011. godine mogu se izdvojiti sljedeće:

- 1) Dana 2. i 3. studenoga 2011. vojni povjerenik je, zajedno s članovima Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH, boravio u posjetu zapovjedništvima 6. pješačke brigade, Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga BiH u Banjoj Luci i radionici u Doboju (Trom Doboju);
- 2) Dana 9. studenoga 2011. u Uredu je upriličen radni posjet predstavnika Parlamenta Austrije, među kojima su bili: Paul Kiss, predsjedatelj Povjerenstva za Oružane snage Austrije, Karl Schneeman, Sektor za pravna pitanja Parlamenta Austrije, i general Bernhard Bair, zapovjednik EUFOR-a;
- 3) Dana 11. studenoga 2011. u Uredu je upriličen radni posjet veleposlanika Fletchera Burtona, voditelja Misije OESS-a u BiH, i generala Victora von Wilckena;
- 4) U razdoblju od 13. do 17. studenoga 2011. vojni povjerenik je, zajedno s članovima Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH, boravio u posjetu Parlamentarnoj skupštini NATO-a u Bruxellesu (Belgija), radi sudjelovanja u programu profesionalnog usavršavanja za članove Parlamentarne skupštine BiH;
- 5) Dana 22. studenoga 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na 4. preglednoj konferenciji OESS/UN-a, organiziranoj u cilju jačanja institucija Bosne i Hercegovine u ispunjavanju sigurnosnih obveza.

11. Prosinac 2011.

U prosincu je vojni povjerenik realizirao sljedeće aktivnosti:

- 1) Dana 6. i 7. prosinca 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na 6. konferenciji Glavnog inspektorata Ministarstva obrane BiH i imao izlaganje, u kojem je dao poseban osvrt na probleme koji se javljaju u područjima kao što su: medicinska njega pripadnika Oružanih snaga BiH, proces umirovljavanja časnika i dočasnika Oružanih snaga BiH iz srpskoga naroda, česta netransparentnost u provođenju tendera u Ministarstvu obrane BiH, zabrinjavajući porast osnovanih pritužbi koje se odnose na visokopozicionirane starješine u Oružanim snagama BiH, te neusklađenost podzakonskih akata sa zakonima;
- 2) Dana 8. 12. 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na naprednom tečaju iz područja sigurnosne politike, održanom u organizaciji Ministarstva sigurnosti BiH u suradnji s OESS-om, na kojem je vojni povjerenik imao izlaganje o razvoju parlamentarnog nadzora i ulozi parlamentarnog vojnog povjerenika BiH;
- 3) Dana 9. 12. 2011. vojni povjerenik je sa Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost BiH boravio u radnom posjetu jedinicama Oružanih snaga BiH smještenim u Livnu i Glamoču, te je bio nazočan demonstraciji uništavanja viška naoružanja i vojne opreme;

- 4) U razdoblju od 12 do 15. prosinca 2011. vojni povjerenik boravio je u studijskom posjetu DCAF-u u Ženevi i Bernu (Švicarska Konfederacija), gdje je zajedno s članovima Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH bio nazočan nizu predavanja i izlaganja predavača u organizaciji DCAF-a;
- 5) Dana 20. i 21. prosinca 2011. vojni povjerenik sudjelovao je na 3. konferenciji Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH o aktualnom stanju sigurnosti u BiH.

PARLAMENTARNI
VOJNI POVJERENIK
Boško Šiljegović